ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

НАШЕ ЖИТТЯ

Газета виходить щотижня з липня 1967 року

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

№ 37 (528) | Субота, 17 вересня 1977 року | Ціна 2 коп.

Центральний Комітет Компартії України
товаришеві ЩЕРБИЦЬКОМУ В. В.
Президії Верховної Ради Української РСР
товаришеві ВАТЧЕНКУ О. Ф.
Рада Міністрів Української РСР
товаришеві ЛЯШКУ О. П.

Дорогі товариші! Мені дуже приємно гаряче й сердечно привітати колгоспників і робітників радгоспів, спеціалістів і вчених, працівників сільськогосподарських і заготівельних органів, колективи транспортних організацій, навчальних закладів, промислових підприємств, партійних, радянських, профспілкових і комсомольських працівників, усіх трудящих України з чудовою перемогою, здобутою на ударній ділянці роботи,— зерновому виробництві.

Хлібороби республіки порадували країну високим урожаєм, успішно виконали соціалістичні зобов'язання по виробництву зерна, продали державі понад **один мільярд сто мільйонів пудів хліба.** Таку кількість зерна в республіці заготовлено вперше. Відрадно відзначити, що зобов'язання по продажу хліба державі виконали всі області України.

Досягнуті українськими хліборобами успіхи — добрий подарунок Батьківщині в рік її славного ювілею — 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, вагомий вклад у справу виконання програми розвитку сільського господарства, висунутої XXV з'їздом партії. В результаті самовідданої праці колгоспників і працівників радгоспів, усіх трудящих України, великої організаторської і політичної роботи партійних, радянських, господарських, профспілкових і комсомольських організацій зроблено новий великий крок по втіленню в життя аграрної політики КПРС.

Боротьба за повне задоволення потреб країни в зерні була і лишається найважливішим завданням кожної республіки, краю і області, нашою загальнонародною справою. Україна здавна є однією з головних житниць у братній сім'ї союзних республік. Висловлюю впевненість, що трудящі Української РСР не зупиняться на досягнутому, ефективно використовуючи зростаючу оснащеність колгоспів і радгоспів, спираючись на науково-технічні досягнення і передовий досвід, будуть і далі нарощувати валові збори зерна, збільшувати рік у рік обсяги засипки йов засіки Батьківщини, добиватися дальшого зростання виробництва цукрових буряків, соняшнику, картоплі, овочів, фруктів та інших культур, прискореного розвитку тваринництва.

Від душі бажаю трудящим України зразково завершити сільськогосподарський рік, успішно виконати плани і зобов'язання по виробництву і продажу державі продуктів землеробства і тваринництва, досягти нових рубежів в усіх галузях народного господарства, закласти надійну основу для більш ефективної і якісної роботи в третьому році п'ятирічки. Великих вам успіхів, дорогі товариші!

Л. БРЕЖНЄВ

На честь 100-річчя з дня народження Ф. Е. Дзержинського

Життя і діяльність Фелікса Едмундовича Дзержинського — полум'яного революціонера, видатного діяча Комуністичної партії і Радянської держави, найближчого соратника і вірного учня великого Леніна — надихаючий приклад у боротьбі за побудову комуністичного суспільства. 100-річчю з дня народження видатного сина Батьківщини були присвячені урочисті збори, які відбулися 9 вересня в Москві у Великому театрі Союзу РСР.

У президії — зустрінуті бурхливими, тривалими оплесками товариші **Л. І. Брежнєв, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, О. М. Косигін, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демічев, Б. М. Пономарьов, М. В. Зимянін, К. У. Черненко, К. В. Русаков.**

З доповіддю «Комуністична переконаність — велика сила будівників нового світу» на зборах виступив член Політбюро ЦК КПРС, Голова Комітету державної безпеки при Раді Міністрів СРСР Ю. В. Андропов.

* * *

Знаменній даті були присвячені урочисті збори представників трудящих і громадських організацій Києва, які відбулись у Державному академічному театрі опери та балету УРСР імені Т. Г. Шевченка.

Тепло зустрінуті присутніми місця в президії зайняли товариші **В. В. Щербицький, М. М. Борисенко, О. П. Ботвин, О. Ф. Ватченко, Г. І. Ващенко, О. П. Ляшко, П. Л. Погребняк, І. З. Соколов, О. А. Титаренко, В. В. Федорчук, І. О. Герасимов, В. Ю. Маланчук.**

З доповіддю про 100-річчя з дня народження Ф. Е Дзержинського на зборах виступив член Політбюро ЦК Компартії України, Голова Комітету державної безпеки при Раді Міністрів УРСР В. В. Федорчук.

(ТАРС—РАТАУ).

СПРАВЖНІЙ КОМУНІСТ

Про вірного соратника В. І. Леніна, полум'яного патріота Радянської країни Ф. Е. Дзержинського, 100-річчя від дня народження якого ми відзначали у цьому місяці, було розказано на читацькій конференції «Лицар революції», яку організувала і провела бібліотекар Садгірського будинку культури глухих Л. С. Клименко. Присутні з великою увагою вислухали її розповідь та розповідь вчительки історії Г. І. Бабінської про життя і революційну діяльність Дзержинського, про його боротьбу проти ворогів молодої Радянської держави.

Були зачитані уривки з автобіографії, щоденника і листів Дзержинського, які підтверджують, що ні тюрми, ні хвороба, ні голод, ні холод не могли зломити в ньому волі і віри борця за щастя людей, справжнього комуніста.

Із заключним словом виступив інспектор Садгірського райвідділу внутрішніх справ С. Д. Мельницький. Він розповів присутнім про естафету батьків, про традиції перших чекістів, які живуть і понині, адже боротьба ще не закінчилась, доки на землі є люди з нечистою совістю. Розповів про роботу органів міліції сьогодні.

Присутнім продемонстрували документальний фільм «Справа всіх і кожного». Була також організована екскурсія на експозицію республіканської художньої виставки, де художники України відтворили образ «залізного чекіста» в численних полотнах, скульптурах, графіці.

О. ПАУШАК.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА: НОВИНИ ДНЯ

ЗА ШВИДКІСНИМ ГРАФІКОМ

Почалося спорудження фабрики по виробництву залізорудних окатишів на Північному гірничо-збагачувальному комбінаті в Кривому Розі. Проектна потужність підприємства — вісім мільйонів тонн продукції на рік.

На новій фабриці буде встановлено машини підвищеної потужності. Раціональне розміщення устаткування, суміщення багатьох технологічних процесів дасть можливість скоротити площі промислових споруд. Будівельники зобов'язалися здати в експлуатацію першу чергу підприємства в наступному році.

ГЕРОЇ ХЛІБНИХ ТРАС

Підбито підсумки соціалістичного змагання автомобілістів «Сільгосптехніки» республіки, які брали участь у перевезеннях зерна з полів на державні приймальні пункти. Першість завоював водій Скадовського районного об'єднання Херсонської області А. К. Харченко. На його рахунку 3150 тонн хліба, доставленого в засіки Батьківщини. Переможець змагання щодня виконував завдання на 150 процентів. Чудово працює герой хлібних трас і нині, доставляючи зелену масу кукурудзи до силосних споруд.

Автотранспортні підприємства «Укрсільгосптехніки» доставили на елеватори і приймальні пункти більш як вісім мільйонів тонн зерна, перевиконавши встановлене завдання на 1,7 мільйона тонн.

ТРАСА ІНТЕРПРОБІГУ — ТРАСА БРАТЕРСТВА

Словами палкого привіту, хлібом-сіллю на вишиваному рушнику, міцними рукостисканнями зустріли львів'яни учасників інтернаціонального автопробігу, які прибули сюди. Присвячений 60-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції, він узяв старт кілька днів тому. З двох напрямів — північного і південного — екіпажі машин з НДР, Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Румунії і Болгарії промчали по дорогах братніх соціалістичних країн і зустрілись на радянській землі. Тут до них приєдналися представники Монголії, Куби і Радянського Союзу.

Дальший маршрут автоколони пройде на Ленінград через Рівно, Житомир, Київ, Чернігів, Гомель, Вітебськ, Псков. У місті на Неві — колисці Великого Жовтня учасники інтернаціонального пробігу завершують свій рейс по дорогах семи країн.

СІЛЬСЬКИЙ МУЗЕЙ АТЕЇЗМУ

У селі Вільськ Черняхівського району Житомирської області відкрито музей атеїзму. В трьох його залах розгорнуто експозицію, яка розкриває історію виникнення релігії, її реакційну суть.

Багато матеріалів музею розповідають про досвід роботи партійних і радянських організацій з атеїстичного виховання трудящих, формування у них наукового світогляду, про досягнення радянської науки в освоєнні космосу. Музей має бібліотеку, магнітофонні записи з висловлюваннями людей, які порвали з релігією, художні фільми. Тут працюватиме школа лекторів-атеїстів, постійно діючий семінар пропагандистів. Велику допомогу в створенні експозиції сільським атеїстам подали наукові співробітники музеїв Москви, Ленінграда, Києва.

(РАТАУ).

18 ВЕРЕСНЯ — ДЕНЬ ПРАЦІВНИКА ЛІСУ

ДІБРОВАМ РОСТИ І РАДУВАТИ

На початку нинішнього століття перший Міжнародний конгрес лісівників проголосив: «Немає культури без лісу і немає лісу без культури». Цей лозунг актуальний і в наш бурхливий час, бо потяг людей до лісу, значення його багатств не зменшуються, а зростають. Ставши надбанням усього народу, наш «зелений друг» здобув і заслужене ставлення до себе, всенародне піклування.

Згадаймо: країна охоплена полум'ям громадянської війни, а наш уряд, очолюваний В. І. Леніним, видає декрет «Про ліси». За роки Радянської влади лісове господарство перетворилося в одну з найважливіших галузей соціалістичної економіки. Знаменно, що в переддень 60-річчя Великого Жовтня, в рік прийняття нового Основного Закону країни шоста сесія Верховної Ради СРСР дев'ятого скликання одностайно схвалила Основи лісового господарства Союзу РСР і союзних республік.

Справді казкові багатства — п'ята частина лісів земної кулі — розташовані на території нашої країни. Але в умовах бурхливого розвитку науково-технічного прогресу використання лісу стає все більш інтенсивним, універсальним, різноманітним. Щодня в країні заготовляються сотні мільйонів кубометрів деревини. Але ж відтворення її обчислюється десятиріччями. Ось чому в Основах як важливе загальнодержавне завдання визначається раціональне використання, збереження і примноження лісових угідь.

Великі завдання стоять перед лісівниками республіки в нинішній п'ятирічці. Всього буде висаджено близько 400 тисяч гектарів лісів. З них 31 тисячу гектарів займуть полезахисні смуги, адже хліб поблизу лісу родить краще.

Ну, а якщо пригадати оздоровче значення нашого «зеленого друга»? Ліс — це велетенська фабрика кисню, лише одне дерево середнього віку протягом вегетаційного періоду забезпечує ним трьох чоловік. Створення зелених зон для відпочинку трудящих — відповідальне завдання, яке стоїть перед працівниками нашої галузі. Поблизу 800 промислових міст уже закладено зелені парки, сади, дендрарії.

Кожному приємно свою відпустку чи вихідні дні провести, як кажуть, на лоні природи. Спеціалісти підрахували, що тільки в суботу і неділю в лісах поблизу великих міст на кожному гектарі відпочивають 40—60 чоловік. З одного боку, факт відрадний. А з другого... За цей час знищується в середньому понад п'ять кубометрів деревини. 90 процентів лісових пожеж, що трапляються в республіці, виникають внаслідок недбалого поводження відпочиваючих з вогнем. Тому в кожному з нас треба виховувати культуру спілкування з природою, почуття бережного ставлення до неї.

Піклування про ліси — це піклування і про наше благо. Ось чому таким важливим є для нас новий документ — Основи лісового законодавства Союзу РСР і союзних республік, який на довгий час визначить норми і порядок використання лісів, їх роль у житті країни і заходи по їх збереженню. Цей документ своїм духом і буквою відповідає проектові нового Основного Закону СРСР, 18-а стаття якого гласить: «В інтересах нинішнього і майбутніх поколінь в СРСР вживаються необхідні заходи для охорони і науково обгрунтованого, раціонального використання землі та її надр, рослинного і тваринного світу, збереження в чистоті повітря і води, забезпечення відтворення природних багатств і поліпшення середовища, яке оточує людину».

Ліс — це наше багатство, гордість нашої Вітчизни. І берегти його — справа кожного з нас.

В. БАЙТАЛА,
заступник міністра лісового господарства УРСР.

На екрані подвиг хлібороба

Ентузіазм хліборобів, їх трудовий героїзм на урожайній ниві відображені в фільмі «Хліб України ювілейного року», створеному на Українській студії хронікально-документальних фільмів.

На урочистому засіданні, присвяченому врученню республіці ордена Дружби народів, товариш Л. І. Брежнєв підкреслив, що мільярд пудів продажу зерна державі повинен стати в дальшому для хліборобів України мінімальною нормою. Фільм розповідає, як на ділі здійснюється це почесне і відповідальне завдання.

(РАТАУ).

РІК ЖОВТНЯ 60-и

Світло зорі радянської

Нині ми обговорюємо Основний Закон нашого життя. Як і всі найважливіші питання, що стосуються життя і діяльності рідної Батьківщини, Комуністична партія винесла на всенародне обговорення.

Нинішнє покоління молоді народилось і виросло в теплі та достатку. Ми знали, що нас оберігає, нам гарантує усі права наш Закон.

І ось тепер обговорюємо проект нової Конституції СРСР. Успадкувавши усе найкраще, найвивіреніше протягом чотирьох десятиліть, цей проект втілив у собі глибокі зміни, що відбулися в житті всього нашого суспільства.

Конституція дає право на працю, відпочинок, охорону здоров'я, житло, освіту... Я навчався у Миргородській спецшколі-інтернаті для слабочуючих дітей десять років. І протягом цього часу був на повному державному утриманні. Мене там навчили читати, писати, розмовляти. Там я здобув професію столяра. А у вільний час займався спортом. Коли настав час залишати школу, я знав, що мої руки потрібні державі, що я не залишуся без роботи. Навіть більше того, столярна справа була мені не до душі і я став учнем Полтавського УВП-2. Освоїв спеціальність слюсаря механо-складальних робіт і ряд суміжних професій — штампувальника, гальваника, свердлувальника. За навчання на підприємстві я не заплатив ні копійки, а, навпаки, підприємство виплачувало мені зарплату.

Інша доля спіткала глухих, які жили за часів царської Росії. Вони не змогли здобути освіту, улюблену професію. Тяжко їм довелося в житті. І тільки завдяки Радянській владі їхні діти стали освіченими людьми.

Ми, члени УТОГ, обговорюємо Закон. У цьому — наша гордість, наше велике щастя. Бо ми разом з усім народом творимо не лише матеріальні блага, а й стаємо творцями духовного потенціалу нашої країни, активними будівниками комуністичного майбутнього.

В. ПРИЧКО,
слюсар Полтавського УВП-2.

ГОСПОДАРІ СВОЄЇ ДОЛІ

Обговорюємо проект Конституції СРСР

МЕНЕ, ветерана праці, хвилює кожний рядок проекту нової Конституції СРСР. Кілька слів, а в уяві постають грандіозні картини нашого зростання, безупинного поступу вперед шляхом соціального і технічного прогресу.

Взяти хоча б життя нечуючих на Полтавщині. До революції вони не мали роботи, просили шматка хліба, а тепер? І підприємства, і школи, і клуби, і квартири. Все у них є.

Обласний відділ УТОГ діє у Полтаві з 1937 року, а до того з 1933 року функціонувало бюро від Харківського відділу. Нині облвідділ влаштовує глухих громадян на роботу, на навчання, виконує багато різноманітних функцій. Очолювали його завжди люди чуйні, справедливі; пам'ятаю був головою Григорій Іванович Шафарук, потім Леонід Іванович Скальський, а нині хороша і задушевна жінка — Анінель Матвіївна Григоренко.

У 1939 році в Полтаві було створене підприємство, куди прийшли працювати люди, позбавлені слуху. Спершу їх було 50 чоловік. Працювали в двох цехах — екіпажному і хімічному. Умови праці були нелегкі, а як тільки все стало налагоджуватися — почалася Велика Вітчизняна війна... Після війни почали відбудовувати народне господарство. Стало до ладу і наше підприємство. Відновили діяльність старі цехи — екіпажний і хімічний, з'явилися нові—взуттєвий, швейний, ремонтно-будівельний, цех по виготовленню маслобойок і млинів.

Виробництво носило кустарний характер. Через відсутність потрібних верстатів більшість операцій доводилося виконувати вручну. Цехи були розкидані в різних приміщеннях. У таких умовах працювало близько 150 чоловік.

В 1948 році у Лубнах Полтавської області заснували філіал, який спеціалізувався на масовому пошитті одягу, а з 1955 року це підприємство стало самостійним. Нині там справжня фабрика.

З 1967 року у Полтаві діє не одне, а два підприємства, де працюють глухі. УВП-1 — швейне, УВП-2 — металообробне.

Аж не віриться, що за такий час від дрібних і примітивних виробів УВП-2 перейшло до випуску електротехнічної продукції зі Знаком якості. Тепер тут діють цехи: складання електромагнітів, інструментальний, механічний.

Останнім часом, коли підприємство очолив Микола Васильович Пещерін, особливо багато зроблено для поліпшення умов праці, підвищення культури виробництва. Зокрема, відремонтовано підлогу розчином з мармуровою крупинкою, заасфальтовано двір, збудовано гараж для машин підприємства, нові склади, новий цех по обробці кранів для Кременчуцького «Дормашу», відремонтовано і перебудовано адміністративні корпуси, обладнано Червоний куточок, покращено умови праці для технічного персоналу.

УВП-1 знаходиться у новому приміщенні (збудоване в 1967 році), тут встановлено сучасне швейне устаткування. Адміністрація постійно піклується про покращення умов праці для жінок, що трудяться тут.

Значно зріс культурно-освітній рівень глухих. Нині більшість з них мають середню освіту, чимало навчається у вечірніх школах робітничої молоді, набувають на підприємстві нових спеціальностей.

За ці роки виросли керівники виробництва з числа нечуючих, які мають середню спеціальну освіту. Так, наприклад, на учбово-виробничому підприємстві № 2 майстрами працюють Юрій Антонович Верещак, Ніна Іванівна Зінченко, Іван Павлович Пузій, старшим майстром дільниці—Петро Опанасович Іщенко, заступником директора УВП-2 з виховної роботи — Володимир Федорович Воробйов. На учбово-виробничому підприємстві № 1 — бригаду комуністичної праці № 2 очолює майстер Василь Васильович Корж, працює майстром також і Зоя Леонідівна Бігун.

Поруч з молоддю трудяться ветерани виробництва на УВП-2 — слюсарі Олександр Васильович Змайло та Борис Кирилович Кузнецов, токарі Володимир Васильович Голуб та Василь Венедиктович Романенко, коваль Микола Борисович Шийко та інші.

Стали ветеранами праці на УВП-1 — швеї-мотористки Ніна Костянтинівна Берегова, Надія Яківна Яколенко, Марія Іванівна Шелудько, Віра Павлівна Долгіна, контролер Надія Данилівна Вац, економіст Віктор Михайлович Долгін.

Подбала держава і про побут членів Товариства. Збудовано два гуртожитки, три житлові будинки. Незабаром здадуть ще один житловий будинок для глухих трудівників.

Добре тепер живуть люди, позбавлені слуху. Незважаючи на цю ваду, вони, завдяки піклуванню нашої держави, мають цікаву роботу, навчаються, мають доступ до культури і самі творять її.

Я втратив слух у зрілому віці. Це було в роки Великої Вітчизняної війни. Мене контузило і я тимчасово оглух. Потім слух вдалося відновити, але ненадовго.

Після війни працював інструктором Вінницького облвійськкомату до 1947 року. Згодом хвороба відновилася і я остаточно втратив слух. Глухота лякала, я не знав де взяти сили, щоб боротися з нею. У мене сім'я, троє дітей. Як їх буду утримувати? — думав тоді. Переїхав до Полтави — в рідні місця. І дізнався, що є Українське товариство глухих. Я не міг повірити в те, що зможу прикласти руки до роботи, стану потрібним людям.

Звернувся в облвідділ УТОГ. Мене призначили директором УВП, яке я очолював до 1959 року, потім був заступником директора. А з 1975—на пенсії. Двадцять вісім років трудився і ні на мить не відчув, що живу неповноцінно. Де, в якій країні є така турбота про людину?

Ми з дружиною виростили трьох синів. Всі вони здобули вищу освіту. Старший — військовий, майор, середній — кандидат технічних наук, найменший — інженер. Нині виховуємо внуків. І знаємо, що в Радянському Союзі їм зелена дорога. Бо, коли вони стануть повнолітніми, зможуть вчитися і працювати, адже Основний Закон забезпечує ці права.

Ф. КРИВУЛЯ,
ветеран праці, інвалід Великої Вітчизняної війни.

Я країни іншої не знаю...

Рада наставників на Полтавському УВП-1 проводить велику роботу. Нині, коли вся країна готується до 60-річчя Великого Жовтня і обговорює проект Основного Закону, сфера діяльності ради розширилась. Наставники — передові робітниці — роз'яснюють молоді статті проекту нової Конституції СРСР.

Найактивніші серед них (на знімку зліва направо): Марія Євтихіївна Кулько, Марія Павлівна Дименко (голова ради наставників), Людмила Олександрівна Гусак, Тетяна Олексіївна Барчукова, Світлана Свиридівна Шовкова, Ніна Костянтинівна Берегова.

Фото Й. МІНДЕЛЯ.

ПРАВО НА ОСВІТУ

До Великої Жовтневої соціалістичної революції питання освіти глухих дітей на Полтавщині було не вирішене. Діти з цією вадою переважно жили вдома, або працювали в наймах. Про те, щоб вчитися, не могло бути й мови.

У новій Конституції Союзу РСР закріплено право на освіту і ним користуються всі діти. Нині в області у школах-інтернатах для нечуючих навчається понад 200 дітей. Школярі перебувають на повному державному утриманні. Їх навчають кваліфіковані педагоги, у класах-кабінетах найсучасніше обладнання, яке сприяє розвиткові мови. У школі набувають професію і після закінчення можуть працювати на підприємстві.

Держава постійно дбає про покращення умов навчання глухих дітей. Так, наступного року учні Полтавської школи-інтернату перейдуть у нове приміщення. Будівельники вже звели третій поверх нового комплексного корпусу в мікрорайоні Алмазний. Чудесні спальні кімнати, розраховані на 4—6 чоловік, світлі і просторі класи-кабінети, спортзал, роздягальні, класи, для виробничого навчання та інше.

Піклуються про своє поповнення і учбово-виробничі підприємства № 1 і № 2. Вони допомагають школярам вибрати цікаву професію, охоче приходять на вечори-зустрічі, знайомлять з історією підприємства.

Є. КАШКАЛДА,
директор Полтавської школи-інтернату для глухих дітей.

ЗА ДЕСЯТЬ РОКІВ

Вся країна готується до 60-річчя Великого Жовтня. Кожен трудівник прагне зробити посильний внесок у загальну справу будівництва комуністичного суспільства. Ювілей країни співпав ще з однією важливою подією — на всенародне обговорення винесено проект нової Конституції СРСР.

Я уважно вивчала проект Основного Закону нашого життя і гаряче схвалюю його. Адже там закріплені досягнення країни за останні сорок років. Велику увагу приділено участі трудящих в управлінні економікою.

А ось стаття 21. «Держава дбає про поліпшення умов праці...» Читаю і пригадую той час, коли прийшла на учбово-виробниче підприємство. Це було десять років тому. Воно тільки утворилося. Було всього дві бригади. Продукції випускали за рік на 1 мільйон 255 тисяч карбованців.

І от минуло тільки десять років, але за цей час сталося багато змін. Покращено виробничі умови (майже повністю усунено ручну працю), побутові (збудовано гуртожиток), вміємо організувати відпочинок. Зросло і число робітників. Нині на нашому підприємстві сім бригад, продукції випускаємо за рік на 4 мільйони 240 тисяч карбованців. Відрадні результати.

Бригада, в якій я працюю, носить звання комуністичної. Це велика честь для нас. До 60-річчя Великого Жовтня ми взяли підвищені соціалістичні зобов'язання. План десяти місяців виконати до 27 жовтня 1977 року, додатково випустити продукції на 510,3 тисячі карбованців. Продуктивність праці підвищити на один процент. Але не тільки кількісні показники для нас важливі. Першосортної продукції бригада зобов'язалася випустити на 99,52 процента, а з першого пред'явлення здавати 94,5 процента. Свого слова ми дотримуємо.

Крім того, кожна швея-мотористка взяла підвищені індивідуальні соціалістичні зобов'язання. Я дала слово п'ятирічний план виконати за три роки. Для цього у мене є всі підстави. Щоденні завдання я виконую в середньому на 195-200 процентів. Нині працюю в рахунок 1978 року. Змагаюся з Ніною Костянтинівною Береговою. Це гідна суперниця. Робочого стажу в неї 22 роки, нагороджена орденами Трудового Червоного Прапора і Трудової Слави III ступеня. З нею ми поруч на потоці і радісно працювати, коли бачиш, що твоя подруга сягнула високої майстерності і працює не гірше, а то й краще.

Я пишаюся тим, що живу в країні, де високо цінують людину праці.

М. КУЛЬКО,
швея-мотористка Полтавського УВП-1.

Великий здобуток

У нашому Будинку культури багато відвідувачів. Одні приходять подивитись кінофільм, інші— послухати лекцію, почитати газети та журнали, потанцювати. Крім того, тут діють гуртки художньої самодіяльності — драматичний, танцювальний, естрадний, оригінального жанру; ряд спортивних секцій, група «Здоров'я», фотогурток.

Великою популярністю серед членів Товариства користується драматичний гурток. На вистави самодіяльних артистів приходять майже всі робітники УВП і держпідприємств міста. Визнання у публіки здобув Анатолій Литвиненко. Він — токар УВП-2, «Майстер — золоті руки», нагороджений медаллю «За трудову доблесть», виконує щоденні завдання на 150 процентів і більше, і нині працює в рахунок листопада 1977 року. А на сцені Анатолій — виконавець головних ролей у виставах «У неділю рано зілля копала», «Весілля в Малинівці», «Лимерівна», «Трибунал», «Кайдашева сім'я», виступає в оригінальному жанрі. Анатолій Литвиненко завжди охоче допомагає в оформленні стендів, стінгазети, спортивного куточка — бо він ще й художник.

Привітно зустрічають глядачі Івана Пузія, котрий виступає в оригінальному жанрі. Він працює на УВП-2 майстром.

Хочеться згадати про Ніну Личову, швею фабрики індпошиву одягу. Вдень вона сумлінно трудиться, перевиконує виробничі завдання, а вечорами — на заняттях драматичного гуртка.

Цікаве і змістовне спортивне життя. Ми виховали багатьох чемпіонів з різних видів спорту. Так, Юрій Верещак — майстер спорту з шашок, чемпіон Радянського Союзу 1977 року, Михайло Бабанський — чемпіон УРСР зі спортивної ходи, Ганна Богданець — хороша шахістка, в минулому чемпіонка республіки.

У статті 46 нової Конституції СРСР сказано, що громадяни нашої країни мають право на користування досягненнями культури. Таке право нарівні з усіма мають і люди з недоліками слуху, оскільки в Радянському Союзі вони повноправні громадяни. А це великий здобуток Влади Рад.

І. ЧЕРНЯК,
інструктор фізкультури і спорту Полтавського будинку культури.

У компактних групах

У Дубровицькому районному комбінаті побутового обслуговування Ровенської області вже багато років працює швеєю член нашого Товариства Анастасія Євдокимівна Мішковець.

Прагнучи гідно зустріти 60-річчя Великого Жовтня, сумлінна трудівниця систематично виконує норми виробітку на 130—140 процентів при відмінній якості продукції.

Фото Г. ЧИРУК.

У ливарному цеху Харківського турбінного заводу імені С. М. Кірова уже п'ятнадцять років трудиться обрубником член нашого Товариства Микола Ільчук. Всі ці роки він передовик виробництва, за сумлінну роботу йому присвоєно звання ударника комуністичної праці. За цей час Микола Ільчук став наставником, навчив багато молоді. Нині серед кращих людей заводу і його учні. Ільчук і сам вчиться — освоїв професію газозварника.

Готуючись до 60-річчя Великого Жовтня, передовик щодня перевиконує виробничі завдання при відмінній якості продукції.

На знімку: Микола Ільчук за роботою.

Фото И. ЯКОВЕНКА.

У ТРУДОВОМУ РИТМІ

На Чорноморському суднобудівному заводі успішно йде соціалістичне змагання під девізом: «60-річчю Радянської влади — 60 ударних вахт, 60 ударних справ чорноморців!»

Цими днями на підприємстві підведено підсумки 52-ї ударної декади. Її завдання — забезпечити виконання плану трьох кварталів нинішнього року по випуску сталевого литва — виконано достроково.

У цьому трудовому здобутку є вагома частка праці і членів компактної групи глухих, що налічує в своєму складі 130 чоловік. Працюючи в різних цехах заводу, вони з початку другого року десятої п'ятирічки широко розгорнули змагання за гідну зустріч 60-річчя Великого Жовтня.

Особливо високих виробничих показників у передювілейному змаганні домагаються обрубники сталевого литва Григорій Васильович Бондаренко і Костянтин Володимирович Підтикан, столяр Іван Степанович Доценко, маляри — Ангеліна Антонівна Резніченко, Михайло Петрович Крушин, Володимир Андрійович Коробок і Марія Олександрівна Каптан. Вони систематично перевиконують норми виробітку при відмінній якості продукції.

Добрих показників досягли в своїй роботі робітниці Стефанія Василівна Сокуренко, Лариса Іванівна Назарова та Ніна Василівна Федорова. Всі вони — ударниці комуністичної праці. Їх приклад у роботі наслідують інші нечуючі трудівники.

Трудова вахта на честь 60-річчя Великого Жовтня триває.

І. БЕРЕЗНЯК.

ЛЮДИ КОЛГОСПНОГО СЕЛА

МЕД І ЯБЛУКА

Є на Полтавщині невелике село Морози. В ньому живе й трудиться член нашого Товариства пасічник колгоспу «Прапор Леніна» Іван Тимофійович Павленко.

...Пів-Європи пройшов з боями воїн-артилерист. Не раз був поранений, та після одужання знову повертався в стрій. А за кілька днів до перемоги його тяжко контузило на Чехословацькій землі.

Додому І. Т. Павленко повернувся покалічений і вкрай знесилений. Поглянувши на його кволі руки й бліде обличчя, голова колгоспу промовив:

— Зміцніти б тобі, Трохимовичу, сили відновити, а тоді вже й можна до роботи.

Але колишній фронтовик не міг сидіти без діла, і його направили працювати на пасіку.

До своїх обов'язків І. Т. Павленко приступив з таким ентузіазмом, як людина, що відчула друге народження. Його турботою став догляд за вуликами, збільшення медозбору, а думка закласти сад не покидала трудівника. Якось він розповів про це в правлінні колгоспу і його підтримали. А невдовзі з Гадяча завезли молоді саджанці й Іван Тимофійович взявся до роботи. Посадив деревця, виплекав їх і сад рясно зародив. Зростала й кількість вуликів. Щороку все більше фруктів і солодкої продукції одержувало господарство. Підвищувались і прибутки колгоспу.

Трудівники артілі «Прапор Леніна» пишаються своїм пасічником, який недавно відзначив 30-річчя своєї праці на цій ділянці роботи. Вшанувати ветерана війни і праці в колгоспному Будинку культури зібралися односельчани, представники партійних і радянських органів. У той день на адресу трудівника було сказано багато теплих слів, висловлено щирих поздоровлень, подаровано квіти. Коли Івану Тимофійовичу вручали іменний годинник та Почесну грамоту райкому Компартії України та райвиконкому по залу прокотилися щедрі оплески.

До І. Т. Павленка прийшло заслужене визнання. Цьому передували роки невтомної праці. В десять разів збільшилась колгоспна пасіка. Невеликий сад, що його заклав у 1947 році ветеран війни, нині займає площу 20 гектарів. По 15—16 кілограмів меду зібрав пасічник з кожного вулика в ювілейному році. Передбачається щедрий урожай яблук та пізніх груш. А плоди ранніх сортів вже відправлено на Зіньківський консервний завод.

Так скромна праця невтомного трудівника, людини лагідної вдачі вносить свою частку до чаші всенародного достатку.

Н. АКСЮК.

Полтавська обл.

ПІДЛІСТЬ

Пізно ввечері втомлений після репетиції або масових заходів у клубі глухих Гайовий квапився додому. Заходив в знайоме парадне, піднімався на другий поверх. Перед тим, як ввійти до квартири, Микола завжди уповільнював крок. Приємно було відчути, що ось зараз клацне замок і тебе зустрінуть найрідніші в світі люди...

При зустрічі з дружиною і дочкою зникала втома, забувались або ставали зовсім дріб'язковими «накладки» і невдачі минулого дня. Ледь Микола переступав поріг, як по легкій вібрації підлоги вловлював тупотіння дитячих ніжок.

— Татко! Тато прийшов... Шестирічна Іринка в одній нічній сорочечці вихорем вилітала з кімнати і повисала на шиї в Миколи.

Поцілувавши дівчинку, Микола ледь стримував усмішку, робив сердитий вигляд і навмисне суворим голосом командував:

— А ну, марш в ліжко, пустунка!

Тим часом з кухні виходила усміхнена Галина і передражнювала чоловіка:

— Марш за стіл, товаришу худкерівник. Мабуть голодний як вовк.

— Як сто худих і злих вовків,— Микола ласкаво обіймав дружину і крутив по передпокою.

— Божевільний, пусти,— намагалася вирватись з його міцних рук розчервоніла Галина.

А потім, за вечерею, Микола, прихвалюючи кулінарні таланти дружини, ділився з нею подіями минулого дня.

...Вони стали чоловіком і жінкою лише два роки тому. Галина була старша за Миколу на чотири роки і в неї від першого шлюбу залишилася дочка, та сама Іринка, в якій прийомний батько душі не відчував, хоча вона й носила прізвище (так настояли її дід і баба) чужої і чимось ворожої Гайовому людини.

Характер у Миколи був товариський, веселий, знав він силенну кількість ігор і забав, був майстром на всі руки. Не дивно, що Іринка, до цього позбавлена батьківської ласки, швидко прив'язалася до Миколи, а одного разу, граючись, сказала йому, «тато» і з тих пір інакше й не називала його.

Галина, заочно закінчивши політехнічний інститут, працювала на УВП технологом. Нечуючого спеціаліста цінували на виробництві. Була у неї і «громадська стрічка» — вона організовувала на підприємстві багато цікавих і захоплюючих заходів.

Миколу, художнього керівника Будинку культури, «праву руку» директора Вікентія Потаповича — знали й поважали мало не всі нечуючі не тільки обласного центру, а й районних міст. Потапович, переконавшись в неабияких здібностях свого помічника, не сумнівався кому передати «кермо влади», коли треба буде йти на пенсію, до якої йому було недалеко. І він поступово знайомив Гайового зі всіма тонкощами клубної роботи.

Вдома у Миколи часто збиралися друзі. Тут до пізньої ночі читали поезії, змагалися в дотепності. І якщо в колі їх спільних знайомих заходила мова про сімейне життя і людське щастя, завжди, як зразково-благополучний приклад, називали родину Гайових.

Знаходились, правда, злі язики. Ті, що знали про минуле Галини, недвозначно натякали Миколі, дивувались:

— Ти що, Миколо, молодшої не міг знайти.

— Що в цьому поганого? — рішуче присікав такі розмови Гайовий і з гордістю говорив: — Кращих за мою Галю та Іринку нікого немає.

Та й не було в Миколи приводу, щоб замислюватися: любить його дружина, яку він вважав не тільки «законною половиною», але й найближчим другом. І він не проминав нагоди зробити їй і донечці подарунки, і не скупився при цьому, вважаючи, що не в грошах щастя.

А на те, що дружина не завжди була з ним відверта і уникала якихось розмов про інтимні почуття, він, засліплений щастям, просто не звертав уваги. Вона була доброю хазяйкою, дружиною і матір'ю — чи варто вимагати від неї більшого. Адже до чого приємно, повертаючись стомленим, уповільнювати крок біля своєї квартири в передчутті радості від зустрічі з коханою жінкою і дитиною...

А Галина? Що ж, їй подобався цей непосидючий, кароокий хлопець, подобалося, що чоловік користується великим авторитетом, в нього великі перспективи. Крім того, Микола непогано заробляв, а це, згодом виявилося, було чи не найбільш головним.

Так би і жило благополучно й щасливо подружжя Гайових, підтверджуючи відому толстовську тезу, що всі щасливі родини схожі одна на одну, якби трагічний випадок не перевернув усе.

Одного разу, повертаючись з відрядження в район, Микола потрапив у автомобільну катастрофу. Один чуючий знайомий запропонував підкинути його на новеньких, щойно куплених батьком, «Жигулях» до самого будинку — в місті у нього були свої справи.

на теми моралі

На одному з пожвавлених міських перехресть недосвідчений водій загавився і його небесно-голуба машина на великій швидкості врізалася у вантажний автомобіль. Сергій помер по дорозі в лікарню. Миколу врятували лікарі, врятувало його залізне здоров'я. Два тижні лежав без свідомості і лише на шістнадцятий день відкрив очі, нікого і нічого не впізнаючи навколо себе.

Повільно, дуже повільно заживали рани, відновлювалася пам'ять, мова, здатність рухатися. З лікарні Гайового виписали тільки через три місяці. Висновок ЛТЕК був коротким: «Інвалідність I групи, трудова діяльність протипоказана».

Виписуючи, лікар попередив Галину: «Спокій, повний спокій, ніяких нагадувань про катастрофу, якомога більше позитивних емоцій. Тільки це поверне вашому чоловікові здоров'я».

Уявіть собі стан колись сильної молодої людини, змушеної тепер сидіти без діла. В ці важкі дні на допомогу Миколі прийшли друзі — як багато їх виявилося у нього! Вони морально підтримували його, вселяли бадьорість, допомагали позбавитися від так званого комплексу неповноцінності, що почав розвиватися. Через рік, коли Микола зміцнів, йому дали спочатку другу, а потім і третю групу інвалідності, але при цьому попередили, що він повинен уникати нервово-емоційних перевантажень.

Предобрий Потапович розумів, що його улюбленцю вже не під силу вести сповнену турбот роботу художнього керівника і запропонував йому керувати одним з гуртків у Будинку культури. Гайовий зрадів такій можливості позбавитися від принизливого становища нахлібника дружини.

— «Нахлібник» — це слово якось з серцем вимовила Галина і воно обпалило Миколу своєю немилосердною прямолінійністю. З болем спостерігав він як розширюється смуга незрозумілого відчуження між ним і коханою жінкою. Дружина... Микола не тільки з книг, але й з життя знав багато прикладів жіночого благородства, самовідданості і безмежного терпіння в ім'я святої любові до чоловіка, брата, коханого.

Ніжні жіночі руки не соромились ласкати спотворене опіками обличчя танкіста, бережно підтримували льотчика, що втратив ноги, коли він робив перші кроки на скрипучих протезах...

Микола був сильною і гордою людиною, йому здавалися принизливими чиясь жалість, співчуття. Але бували такі години і дні, коли боляче хотілося жіночої ласки, підбадьорюючого слова, усмішки. Микола навіть подумати не міг, що кохана людина може відвернутися від нього в такі тяжкі дні.

Але відбувалося неймовірне. Галина, коли її чоловік був однією ногою на тому світі, коли лікарі ухилялися від прямих відповідей на її запитання — чи буде чоловік жити, виплакала немало сліз. Важко сказати, чого найбільше було у цих сльозах — жалості до Миколи чи страху за своє майбутнє. Та коли Гайового виписали, Галину жахнула думка, що їй, красивій і ще молодій, належить присвятити себе догляду за калікою.

Все в ній, що звикла до задоволень забезпеченого життя, люто протестувало. І цей протест повернувся злобою проти людини, що «замахнулася» на її спокійне життя. Засліплена егоїстичним страхом, Галина забула про ті високі моральні принципи, що їх вважають у нас законом.

Все частіше і частіше доводилося Миколі вислуховувати докори й образи. Одного разу, перераховуючи його получку,— а він заробляв тепер набагато менше, Галина вибухнула: «Хіба це гроші? Теж мені чоловік називається!... Йшов би краще на завод, ніж у мене на шиї сидіти...»

Найбільше всього засмучувало Гайового те, що до нього змінилося ставлення з боку Іринки. Дівчинка вже навчалася в третьому класі. У неї з'явилися свої подружки, свої дівочі справи. Їй було вже нецікаво сидіти вдома з Миколою. А він не міг, як раніше, брати участь у її рухливих іграх, а оскільки слуховий апарат перестав допомагати йому, поступово Іринка все менше і менше спілкувалася з тим, кого раніше називала татом. А доклала руку до цього Галина — вона все робила, щоб дівчинка відходила від Миколи.

— Він тобі не батько,— сердито обірвала вона одного разу Іринку, і дівчинка дуже швидко засвоїла, що Микола — це вітчим, тобто майже чужа, стороння людина.

Коли Галина виїздила у відрядження або відпустку, вона залишала дочку у знайомих, а не вдома з чоловіком. Микола тяжко переживав це. Спустіла квартира здавалася йому чужою. Не вірилося іноді, що був такий час, коли він, як на крилах, летів додому — до дружини і дочки. Тепер він після роботи йшов до товаришів. Неохоче прощався, сумно кидаючи:

— Ну, я пішов до свого «склепу»...

Микола вже звик сам готувати собі нехитру вечерю, прати сорочки, майки. А Галина — на той час її призначили заступником директора УВП з виховної роботи — все частіше і частіше приходила додому пізно. Микола ні про що не питав — все й так було ясно.

Від усіх пережитих сімейних чвар, здоров'я Гайового дуже похитнулося. Якби не допомога друзів і Потаповича — давно би злiг.

— Розлучення!

Ніколи не думав Микола, що Галина вимовить це слово. Так. Це єдиний вихід. Торжествуюча підлість веде справу до сумного фіналу. Знівечена доля людини, в якою сліпий випадок зіграв жорстокий жарт, а маленька дівчинка одержала наочний і незабутній урок жорстокості і невдячності.

Ми свідомо не називаємо справжніх імен героїв сумної історії і адресу цієї підлості. Але знайте, вона не вигадана, вона відбувається десь поруч з вами.

Не будьте байдужими свідками ганебної драми. Виносьте підлості гнівний і пристрасний вирок.

Н. ВАЛДАЄВА.

За сумлінну працю

Недавно один з робочих днів став для трудівника Стрийського підприємства гумового взуття, члена УТОГ Зіновія Васильовича Гошка особливо радісним.

У червоному кутку підприємства було святково й урочисто. Сюди, щоб поздоровити передовика із високою нагородою Батьківщини — орденом Трудової Слави III ступеня—прийшли товариші по роботі. Голова місцевого комітету профспілки М. Г. Натинко зачитала Указ Президії Верховної Ради СРСР, де говориться, що за успіхи, досягнуті у виконанні завдань першого року десятої п'ятирічки і соціалістичних зобов'язань, З. В. Гошка нагороджено орденом.

Р. ЗБОРІВСЬКИЙ.

Львівська область.

ЧИТАЧІ ПОВІДОМЛЯЮТЬ

ПОПЕРЕДУ КОМАНДА УВП

У першості Запорізького облвідділу з багатоборства ГПО взяло участь 45 кращих значкістів. Серед них колишній чемпіон світу серед глухих з бігу на довгі дистанції Микола Здот. Незважаючи на свій вік, він ударно трудиться на автозаводі «Комунар», подає приклад молоді і продовжує займатися фізкультурою і спортом.

Ветеран успішно виступив у бігу, кульовій стрільбі, штовханні ядра і завоював почесне звання чемпіона області серед значкістів V ступеня.

Стали чемпіонами робітники УВП — Анатолій Мальцев, Микола Беляніков, Діна Гаценко, Марія Мазнюк та учениця школи-інтернату Олена Коненко.

П'ять учасників першості вперше виконали норму III розряду. У командному заліку перше місце здобула команда УВП. Кращі спортсмени візьмуть участь у республіканській першості.

С. МОРДУШЕНКО.
м. Запоріжжя.

ЦІКАВА ЗУСТРІЧ

На честь 60-річчя Великого Жовтня Садгірський клуб глухих проводить багато цікавих заходів. Так, нещодавно тут відбулась зустріч з чемпіоном Європи з стрибків у висоту, учасником олімпійської збірної Радянського Союзу Сергієм Сеньковим. Він поділився враженнями про гостру і безкомпромісну боротьбу спортсменів багатьох країн на XX Олімпійських іграх у Монреалі.

Потім тренер з художньої гімнастики Світлана Дарій розповіла про майбутні Олімпійські ігри в Москві.

Після розповідей присутні подивились показові виступи юних гімнасток, що навчаються в дитячій юнацькій спортивній школі № 1.

Бурхливими оплесками і квітами нагородили глядачі маленьких спортсменок.

І. СЛАБОДЕР,
інструктор виробничої гімнастики Чернівецького УВП.

Футбол

НА ПЕРШОМУ — ОДЕСИТИ

В ОДЕСІ, на стадіоні «Січневець», відбулися фінальні республіканські змагання з футболу серед глухих, в яких взяло участь шість найсильніших команд: Запорізького, Закарпатського, Київського, Львівського, Одеського і Харківського облвідділів УТОГ.

Після урочистого відкриття чемпіонату на поле вийшли команди Закарпаття і Харкова. У першому таймі закарпатець І. Брюхович відкрив рахунок, а в другому — харків'янин В. Плахотник зрівняв його.

Потім зустрілися футболісти Львова і Києва. Торішні чемпіони програли львів'янам з рахунком 1 : 2. Першими добилися успіху кияни. Гол забив В. Бабій, але в другому таймі львів'янин М. Грень відповів двома голами.

Останніми в цей день грали команди Одеського і Запорізького облвідділів. Перший тайм цієї гри з рахунком 1 : 0 виграли запорізькі футболісти. Гол забив А. Дука. У другому таймі за порушення правил гри суддя призначив у ворота запоріжців одинадцятиметровий, який реалізував В. Мерчанський. Згодом К. Рогальов подвоїв рахунок. Отже в підсумку 2 : 1.

Наступний день змагань розпочався зустріччю команд Запорізького і Харківського облвідділів УТОГ. Долю матчу вирішив єдиний гол, забитий харківським захисником Г. Івановим у... свої ворота. Правда, за порушення правил гри у ворота запорізької команди був призначений одинадцятиметровий штрафний удар, але харків'янин П. Полежаєв не зумів його реалізувати. Рахунок матчу 1 : 0 на користь запоріжців.

Перший тайм гри команд Києва і Ужгорода не приніс успіху суперникам. У другому — за порушення правил — у ворота закарпатців було призначено пенальті, що його реалізував В. Костенко. Рахунок матчу став 1 : 0 на користь киян. Гра між командами Одеси і Львова також закінчилася з рахунком 1 : 0. На початку цієї зустрічі за порушення правил у ворота львівської команди було призначено одинадцятиметровий, який реалізував одесит О. Гладаревський. До кінця гри рахунок не змінився.

Третій ігровий день проходив під проливним дощем. Незважаючи на несприятливі погодні умови, всі три тури виявилися результативними. Зустріч команд Львова і Запоріжжя закінчилась з рахунком 4 : 1. Голи забили львів'яни М. Грень та М. Москалюк (по два) і М. Литвинов (Запоріжжя). Команди Харкова і Києва зіграли внічию 2 : 2. Першими добилися успіху харків'яни. Гол забив В. Шевченко, на який кияни В. Костенко і С. Мишалов відповіли двома. В другій половині гри харків'янин В. Глушнев зрівняв рахунок.

Останніми того дня зустрічалися команди Ужгорода і Одеси. Рахунок матчу 3 : 2 на користь одеситів. В першій половині гри М. Нікітенко провів гол у ворота закарпатців, а в другому таймі О. Гладаревський двічі добився успіху. Два голи забили закарпатці І. Поп та І. Брюхович.

Четвертого дня змагань на поле вийшли футболісти Ужгорода і Львова. Матч закінчився з рахунком 0 : 0. Потім відбулася гра команд Києва і Запоріжжя. Рахунок зустрічі 5 : 1 на користь киян. Перша половина гри не принесла успіху жодній з команд. Зате другий тайм виявився результативним. Голи забили В. Костенко (чотири) і М. Макуха (Київ) та М. Литвинов (Запоріжжя). Він же не зумів реалізувати одинадцятиметрового, призначеного у ворота киян. Гра команд Одеси і Харкова закінчилася мирною нульовою.

Останній день республіканських змагань почався грою команд Ужгорода і Запоріжжя. Перший тайм закінчився нульовою нічиєю. В другій половині гри закарпатці І. Брюхович і О. Пинзель забили по одному м'ячу. Отже результат гри 2 : 0 на користь закарпатців. Футболісти Харкова і Львова завершили поєдинок з рахунком 1 : 0. М'яч забив В. Плахотник.

Перед останньою зустріччю між командами Києва і Одеси, які претендували на перше місце, неясним залишалося питання про розподіл місць з другого по четверте. Три команди: Києва, Львова і Харкова набрали однакову кількість очок — по 5. Одесити мали 7 очок. На випадок виграшу киян в зустрічі з одеситами вони мали шанси зберегти почесне звання чемпіонів республіки якщо, звичайно, різниця забитих і пропущених м'ячів буде кращою, ніж в одеситів. Їм потрібна була лише перемога, тоді як одеситів задовольняла нічия.

Матч між цими командами почався у швидкому темпі і вже на п'ятій хвилині киянин В. Костенко добився успіху, але до перерви одесит М. Нікітенко зрівняв рахунок. Друга половина гри драматично склалася для киян. Вони стали невпізнанними, безсилими проти суперників, пропустивши 5 м'ячів у свої ворота. Голи забили одесити О. Гладаревський — 2, В. Главацький —2 і О. Альмухамедов —1. Отже результат зустрічі 6 : 1 на користь одеситів.

Таким чином футболісти Одеського облвідділу УТОГ вперше в історії завоювали звання чемпіонів республіки. Це сталося не випадково. Чотири зустрічі одесити виграли, одну звели внічию, забили найбільшу кількість м'ячів і пропустили у свої ворота, поряд з командами Львова і Харкова — найменшу кількість м'ячів —4. В цьому велика заслуга їх граючого тренера Костянтина Рогальова.

Друге місце дісталося футболістам Харкова, третє — Львова, четверте — Києва, п'яте — Ужгорода, шосте — Запоріжжя.

В урочистій обстановці пройшло закриття змагань.

Команда Одеського облвідділу УТОГ нагороджена перехідним Кубком, вимпелом і дипломом, а футболісти — дипломами, золотими медалями Укрспортфедерації глухих і цінними подарунками.

Команди, які зайняли друге і третє місця, нагороджені вимпелами й дипломами, а гравці — дипломами, срібними і бронзовими медалями Укрспортфедерації.

З кращих футболістів фінальних змагань укомплектовано збірну команду УТОГ, яка після короткочасної підготовки візьме участь у всесоюзних змаганнях, що відбудуться у Ростові-на-Дону у другій половині цього місяця.

Разом з тим, автору цих рядків довелося бути свідком того, що не всюди на місцях подбали про виховну роботу серед спортсменів. Про це свідчить той факт, що під час змагань, за порушення правил гри, судді десять разів піднімали жовту картку, причому, по два рази закарпатцю А. Попу і одеситу М. Нікітенку, а також Р. Герію, Л. Мастеровому (Ужгород), В. Жосану (Одеса), А. Солодухіну, (Запоріжжя), С. Мишалову (Київ), В. Плахотнику (Харків). Останній, крім жовтої, заслужив і червону картку за недисциплінованість поведінку в грі з киянами.

Найбільш дисциплінованою виявилася команда Львівського облвідділу УТОГ гравці якої не мали жодного зауваження.

Слабку підготовку показали футболісти Запорізького облвідділу, посівши на змаганнях останнє місце. З усього видно, що підготовка до таких важливих змагань велась незадовільно, цього не приховують ні футболісти, ні їх тренер т. Сахно. Достатньо сказати, що напередодні поїздки на фінальні змагання і задовго до них команда не провела жодної контрольної зустрічі з чуючими футболістами, як це практикується у всіх інших колективах.

Є над чим замислитися і керівництву команди Закарпатського облвідділу, яка посіла передостаннє місце. Адже всім відомо, що закарпатці завжди показували технічну, змістовно-цікаву і дисципліновану гру, якої, на жаль, ми не побачили в цьому році.

Й. ЗДОРОВИЛО,
член президії Укрспортфедерації глухих.

Щоденна виробнича гімнастика сприяє підвищенню працездатності людини — це добре усвідомили на Харківському учбово-виробничому підприємстві № 2. Інструктор-методист, колишній чемпіон світу серед глухих Анатолій Симоненко успішно організував цю роботу. До її проведення він залучає громадських активістів.

За результатами цьогорічного конкурсу обкому профспілки робітників місцевої промисловості і комунально-побутових підприємств команда підприємства зайняла перше місце у виконанні вправ з виробничої гімнастики.

На знімку: (зліва направо) Є. Савчук, інструктор-методист А. Симоненко, С. Корчева, А. Краснова вивчають методичні вказівки про проведення гімнастики. Фото И. МІНЬКА.

Нотатки туриста

ДО РУМУНІЇ НА ОЛІМПІАДУ

Стояв жаркий літній полудень, коли від перону Київського залізничного вокзалу відійшов міжнародний експрес «Москва—Софія». Ніби вирвавшись з обіймів міста, поїзд швидко проминув станції Фастів, Козятин, Вінницю, а серед пасажирів вагону все ще панує піднесене збудження. Там, у Києві, залишилися їх рідні, товариші по роботі, а попереду зустріч з новою країною, її містами і людьми.

Весь вагон у нашому розпорядженні. Ми, туристи з Києва, їдемо до Соціалістичної Республіки Румунії. В нинішньому році Київська міська Рада професійних спілок за ініціативою інструктора по роботі серед нечуючих робітників і службовців Л. М. Максименка включила у план туристських поїздок за кордон і дві групи глухих трудівників. Перша така група вже відвідала братню Румунію в травні цього року. Члени Товариства зробили поїздку по країні, ознайомилися з історичними і культурними пам'ятниками, визначними місцями. А тепер наша група їде до м. Бухареста, щоб подивитися спортивні змагання за програмою XIII Всесвітніх ігор глухих.

Найбільше серед нас — робітників компактних груп державних підприємств столиці України, дослідно-виробничого об'єднання «Контакт». Майже всі вони достроково завершили виробничі завдання першого року десятої п'ятирічки, по-ударному трудяться і в нинішньому році, щоб гідно зустріти 60-річчя Великого Жовтня.

За вікнами вагона пропливають невеликі станції, поля, села, гаї. Заточник об'єднання «Київварматура» Станіслав Кесарєв, обрубник заводу «Ленінська кузня» Віктор Бондар, верстатник деревообробного заводу № 2 Анатолій Яценко, столяр дослідної фабрики спеціальних меблів Володимир Марченко, формувальник заводу «Київпродмаш» Володимир Корпієнко та робітник заводу «Червоний гумовик» Анатолій Тонкошкур, милуючись чудовими краєвидами, про щось жваво обмінюються думками. В іншому кінці коридора вагона біля вікна розмовляють між собою робітники Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт» Ірина Єрмаченко, Микола Прокопенко, Віктор Піскун і старший майстер об'єднання Олександр Бережний.

За наполегливу, сумлінну працю заводські комітети профспілки майже всім передовикам виробництва оплатили половину вартості туристських путівок до братньої Румунії.

Найбільше пожвавлення панує в купе, де розмістилися начальник ливарного цеху Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт», він же староста групи, Микола Рибальченко і слюсар заводу верстатів-автоматів імені Горького Юрій Зуєв. Обидва вони в 1969 році їздили до Югославії і стали свідками блискучого успіху українського легкоатлета Вячеслава Скоморохова на XI Всесвітніх іграх глухих у Белграді. Любителі спорту висловлюють прогнози відносно майбутніх виступів збірної команди СРСР у Бухаресті, сперечаються.

Так швидко промайнула половина дня нашої подорожі. Опівночі поїзд прибув до м. Чернівців, а ще через 30—40 хвилин ходу підійшов до прикордонної станції Вікшань.

У соціалістичних країнах, як відомо, залізнична колія вужча за нашу на 89 міліметрів. Тому тут, на прикордонній станції, залізничники замінюють колісні пари. Спеціальні електричні підйомники-домкрати піднімають вагони з пасажирами на потрібну висоту, попередньо роз'єднавши від них широкі колісні пари, тоді відкочують їх, а натомість підганяють вужчі колісні пари, потім так само надійно з'єднують їх з вагоном і подають поїзд на контрольно-пропускний пункт.

Останні хвилини на Радянській землі. Прикордонники в зелених кашкетах перевіряють документи, ставлять у наших закордонних паспортах відмітки «Вибув...» і бажають щасливої дороги, приємної туристської подорожі. Поїзд перетинає кордон СРСР. Через деякий час нас привітно зустріли румунські прикордонники. Після перевірки документів всі почали лаштуватися на спочинок.

Промені сонця першим розбудили Юрія Зуєва. Він стояв біля вікна і дивився на безкраїмі поля кукурудзи, далекі пагорби Карпат.

— Дивно, чому так багато площі відведено під посіви цієї культури,— сказав Станіслав Кесарєв.

— З кукурудзи,— відповів йому Володимир Скурчинський,— румуни вміють готувати багато смачних страв. Гадаю, що й ми покуштуємо їх.

— А ось справжнє національне багатство країни,— промовив Віктор Бондар, показуючи на ліс нафтових веж.

Поїзд підходив до станції Плоешті — центра румунської нафтодобувної промисловості. Минуло ще небагато часу і в одинадцять годин за місцевим, а в дванадцять за московським часом експрес «Москва—Софія» повільно вкотився під велике, красиво оформлене накриття на весь состав поїзда Північного залізничного вокзалу Бухареста.

Від імені румунської туристської організації «Карпаць» нас зустріла екскурсовод Марія Мунтян — життерадісна, чорноока, невисокого зросту румунка. За спеціальністю вона інженер-хімік, вільно володіє російською мовою. У зв'язку з туристським сезоном тимчасово перейшла працювати екскурсоводом і протягом нашого перебування в Бухаресті весь час була нашим гідом.

З вокзалу комфортабельним автобусом ми приїхали до готелю «Дунері». Стояла неймовірна спека — 33 градуси в тіні. То ж розмістившись, ми пообідали в ресторані «Норд» і розійшлися спочити з дороги.

С. ГУБКІН,
І. ЩЕРБАНЮК.
Бухарест — Київ.

Редактор П. БУЛАТОВ.

ІНДЕКС 60981

«НАША ЖИЗНЬ» — орган Центрального правления Украинского общества глухих.

Наша адреса: 252021, Київ-21, Кловський узвіз, 18, редакція газети «Наше життя». Телефон 93-39-27.

Зам. 1114. Друкарня Київського дослідно-виробничого об'єднання «КОНТАКТ», вул. Нововокзальна, 8, тел. 68-54-07, 68-56-07. Тираж 17056.

л